

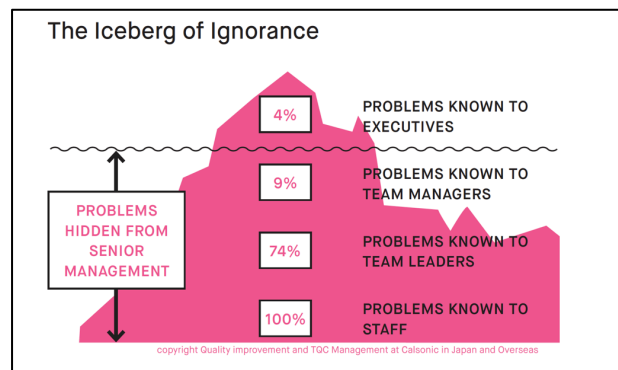
Corona, waarden & communicatie: welke patronen worden hier blootgelegd?

Eerst China:

Sinds China zich in 1982 formeel bekeerde tot het 'market socialism', officieel aangeduid als "Socialism with Chinese characteristics", wordt het land gerund als een corporate, als een strak top down geleid bedrijf met een duidelijk doel (economische groei met double digits) en een eenduidige structuur. Een blauwe *structuur* met een oranje *stuur* zou je kunnen zeggen. Net als bijvoorbeeld Singapore, is het behoorlijk succesvol in het bereiken van die zelf gestelde doelen. Zodanig zelfs, dat China de wereldkampioen vrij ondernemen, USA, voorbij streeft. En dan komt er een potentiële bedreiging voorbij die lokaal begint. Tsja. Die oranje/blauwe corporate structuren zijn enorm zwak in de 'bottom up' informatiestroom. Een oranje gefocuste top wil geen kritiek horen en blauw geen verstoringen van goed uitgedachte plannen. Omdat oranje graag persoonlijk de credits in ontvangst neemt van successen, maakt het toe-eigenen van die persoonlijke verantwoordelijkheid kwetsbaar voor slecht nieuws.

Dat zagen we ook in China met de start en het wegduwen van informatie van een enkele lokale waarschuwendende arts. Maar als de boodschap daarna toch is angekommen gaat de top down machinerie driest in werking en bewijst het systeem haar daadkracht en effectiviteit. Zonder lang stil te staan worden de noodzakelijke maatregelen genomen, steden en regio's afgesloten en ziekenhuizen uit de grond gestampt. De moeilijke balans is de afweging

van de economische schade tegen de effectiviteit van de bestrijding van de verspreiding van het virus. Zolang de bestrijding de boventoon voert is te verwachten dat China als eerste de uitbraak van het virus onder controle krijgt. Het enige risico is dat ze te snel de economie weer voorrang geeft.

Maar nu in Nederland.

In Nederland reageren we vanuit onze veel voorkomende individuele waarden, groen en geel, laconiek op bedreigingen. Geel kan slecht nieuws goed incasseren en bekijkt het probleem op een nuchtere manier: Corona is eigenlijk een soort griep, en ach het treft vooral toch al kwetsbare ouderen: "Ja zo gaat dat met een griepgolf nu eenmaal". Rutte is als rationele technocraat een letterlijk sprekend voorbeeld van deze benadering. Groen richt zich op de zorg voor de directe relaties, dus als we die in de gaten houden lijkt er weinig aan de hand.

Maar hebben we eigenlijk wel reden om zo laconiek te doen? Los van de medische kant van dit virus, welke risico's lopen we met onze systemen? Met het pragmatische beleid dat we in ons land sinds de jaren negentig, waarin we 'onze ideologische veren hebben afgeschud', hebben gevoerd zijn we verschillende economische crises (1980, 2008) te lijf gegaan. Daarvoor hebben we alle reserveruimte uit onze maatschappij weggesneden: in de zorg, in de infrastructuur, in de ouderenzorg. Dat hebben we in de zorg door de verzekeraars laten doen (waar kunnen we het goedkoopst inkopen?), in de energiesector door de energieleveranciers los te koppelen van de netbeheerders en bijvoorbeeld bij het spoor door Prorail en de NS los te koppelen. En de politiek zelf heeft samen met het UWV de verzorgingsstaat uitgekleeft. Allemaal heel efficiënt, vanuit oranje/blauw perspectief, maar nu hebben we nergens nog enige ruimte om tegenvallers op te vangen. Dus al zijn we een relatief rijk land, we hebben weinig om op terug te vallen. We kunnen dus wel een beetje geel laconiek reageren op onverwachte gebeurtenissen, maar zodra de bedreiging boven een kritisch 'tipping point' uitkomt, staan we met lege handen, gesloten ziekenhuizen en overbelaste overheidsorganisaties. Best onhandig.

Rutte mag zelf dan door een soms wat laconieke 'gele' bril kijken, hij doet er verstandig aan om de reële risico's onder ogen te zien en te benoemen. En daarnaast een voorbeeld te nemen aan de communicatie van Nelson Mandela. Die verstond de gave om zich in elk deel van zijn bevolking en hun waarden in te leven. Hij vertelde het reële verhaal in een parse, rode, blauwe, oranje en groen variant. Ook hier geldt weer: inleven is belangrijker dan authentiek zijn.